

Karel Švanda ze Semčic

Fantomy

T
E
M
N
O
S
T
I

Carcosa

Karel Švanda ze Semčic

Fantomy

sestavil a doslovem opatřil Petr Boček
s ilustracemi Artuše Scheinera

EDICE TEMNOSTI
SVAZEK 9

Karel Švanda ze Semčic – Fantomy

© Carcosa – Tatiana Žáčková, 2025

Výběr a doslov © Petr Boček, 2025

ISBN 978–80–88662-14-3 (tištěná kniha)

ISBN 978–80–88662-22-8 (EPUB)

ISBN 978–80–88662-23-5 (MOBI)

ISBN 978–80–88662-24-2 (PDF)

Prázdná lenoška

Hudba v tanečním sále ustala. Několik šviháků, zakrývající si kloboučky svými zívající ústa, usedlo se svými dámami v jednom vedlejším sále, tvoříce kruh.

V tom okamžiku vešla ze sálu hraběnka Waldheimová, chladíc se vějířem, s úsměvem na tváři.

„Pánové a dámy,“ pravila rozmarně, „víte, kdo navštívil náš ples?“

„Nu?“

„Hoffmann.“

„Ah,“ pravil abbé Laugrin, „onen Hoffmann, jenž píše tak hrozné povídky?“

„Ano. Přejete-li si nějakou novou slyšeti – a slíbíte-li, že se nebudete bát...“

„Prosím, prosím...“

„Nuže, jsem ochotna vám jej zavolati. Hleďte, tam se prochází, rozpačit, se sklopeným zrakem. – Pane Hoffmanne!“

Tázaný vztyčil hlavu a zastavil se.

„Odpusťte, že vás oslovuji,“ pravila hraběnka, „však slíbila jsem této společnosti, že vyprosím na vás v této taneční pause nějakou povídku.“

„Velká čest.“

„Je to pravda, co se o vás vypravuje?“ pravil vikomt.

„Nu, a co se o mně vypravuje, smím-li se tázati?“

„Že umíte tak roztomile strašit.“

„Že každého večera vypravujete svým přátelům v Lutterově krčmě povídky.“

„A že se vždy při tom musí kvůli efektu světla zhasnouti. Je to pravda?“

Hoffmann se usmál. „Jest. Je vám ale zajisté povědomo, že neumím o ničem mluvit než o nebi, lásce a o strašidlech.“

„Slyšeli jsme cosi podobného,“ pravil vikomt.

„Nuže, o čem mám mluvit?“

„O nebi,“ pravil abbé.

„O lásce,“ pravila šestnáctiletá komtesa Niemandová.

„O strašidlech,“ pravil Theodor Körner.

Přijato.

„O strašidlech, o strašidlech!“ volala společnost.

„Poddávám se většině,“ pravil Hoffmann. „A čeho se má týkati moje povídka?“ tázal se, ohlížeje se po sále.

„Našeho lustru,“ pravil vikomt.

„Černých očí,“ pravila komtesa dívajíc se libě na Körnera.

„Prázdné lenošky, o niž se opíráte,“ pravil Körner.

Přijato.

„Ale prosím za odpuštění, přivede-li ctěnou společnost povídka moje snad do špatného rozmaru.“

„Nepřivede. Máme snad zhasnouti též světlo?“

„Netřeba.“

Hoffmann sedl si doprostřed kruhu společnosti, obličejem k oné lenošce, a počal.

„Dověděl jsem se v Paříži v lednu roku 1794, že se mi moje milovaná Antonie v Mannheimu na smrt rozstonala souchotinami, přestal jsem nacházeti zalíbení v rozkoších tehdejší zdivočelé Paříže. Divadla počala mne nudit, dámy pozbyly v očích mých půvabu, úsměv jich přitažlivosti, polibek vřelosti a na mysli tanulo mi vždy a všude slůvko ‚Mannheim‘. Usínal-li jsem, viděl jsem před sebou na hladině rozčeřeného moře žlutá písmena, jež vždy opláchla kalná vlna, kdykoliv jsem je chtěl čísti; dívaje se na dohořívající oharky rozpáleného uhlí v krbu, viděl jsem spoustu domečků ozářených zlatem zapadajícího slunce a uprostřed nich vypínající se štíhlou věž hlavního chrámu mannheimského; kouře, tvořil jsem si z dýmu kučeravou hlavinku milované Antonie a myslil na ni. Onoho večera jsem byl zvlášť rozčilen. Nemoha nalézti zápalek, byl jsem nucen ulehnouti si na lůžko po tmě, toliko při intensivní záři měsíčné; paprsek bílého světla jeho, procházeje oknem mrazem zkvětovaným, dopadal na sošku Wielandovu, stojící na skříní s knihami, sošku onoho Wielanda, jemuž

jsem při stěhování do Paříže urazil sádrovou hlavu, která od těch dob na sošce pouze ležela, špatně přiléhajíc ke krku. – Marná byla moje snaha usnouti. Antonie churaví, toť byla jediná moje myšlenka. Pohlédl jsem na její obraz – pozvedla sklopené oči a upřela na mne pohled tak dlouhý a tak smutný, že jsem ho nesnesl; zrak můj svezl se do protějšího zrcadla, a neuzřel jsem svou vlastní podobu; nanejvýš plaše pohlédl jsem na sošku Wielanda, a ten dvorně sáhl rukou po své uražené hlavičce a hluboko ji přede mnou smeknuv, klidně si ji opět nasadil. – Napadlo mi, zdaž bych nemohl v jasné záři měsíční čísti, i uchopil jsem jakýsi časopis a snažil se číst; již již jsem usínal, když probudilo mne zašustění papíru; otevřel jsem oči a spatřil bílé prstíky nějaké postavy za listem stojící, jež chtěla časopis odhrnouti; podařilo se jí to a já uzřel svoji Antonii bledou, s výrazem truchlivosti na alabastrových lících, se souchotinářskými hřbitovními růžemi. Antonii, jež pozvolna rozplývala se v mlhu... Byl to horečný spánek, jemuž jsem se konečně oddal s úmyslem hned zítra odjetí zpět do Německa. A učinil jsem tak. Jeli jsme v krutém mrazu; slyším posud to práskání bičů našich kočí s tvářemi do červena od větru zbarvenými, to skřípání zmrzlého sněhu pod širokými koly našeho vozu, vidím tu jinovatku na našich oknech, to věčné zívání mých spolucestujících, balících se pečlivě do plaidů a přikrývek, a cítím ono ustavičné šlapání na nohu mého protějšku, nějakého velebníčka, tak zabaleného, že mu nekoukal než nos, jenž stále šňupal. – Bylo k večeru, když jsme dojížděli Mannheimu; na širé rovině zářil sníh svou bělostí, přecházející soumrakem již do modra, na vzdáleném horizontu viděti bylo krvavě červenou kouli zapadajícího slunce a před námi na rovině černé siluety Mannheimu s dlouhými jeho rovnoběžnými čarami, jež počínaly v mlze a končily ve tmě nastávajícího soumraku.“ Jeli jsme dlouhými alejemi; v těch strávil jsem v létě tak mnohou božskou chvíli s Antonií, kdy hledíce do modré oblohy přísahali jsme si lásku, v onom velebném tichu, jež

vyrušováno bylo jen vzlétáním skřivánka, radostně si prozpěvujícího. Když pak obyčejně slunce, ukončivši svou pouť, mizelo za širou rovinou a cvrček spustil jednotvárným svým cvrkotem ve vzdáleném strništi, kdy večer ovíval nás teplým dechem svým, tu honívali a schovávali jsme se jako děti, až já unavenou smíchem, chytiv ji, sevřel jsem ve svém náručí, duse ji ohnivými polibky, jež ona svědomitě opětovala; a líbávali jsme se o přítrž, naše ústa setkávala se v pravidelném rytmu, až já ukončil vždy hrozně dlouhou hubičkou, při níž ona, nemohouc dýchat, vždy zoufale se bránila: a pak musila se smáti, vyprostivši se, když můj třírohý klobouk, jako obyčejně, kutálel se v silničním prachu, neb já, chtěje ji polibkem udusiti, nemohl jsem potom sám dechu popadnouti; tu chopila mne kolem krku a začavši mne zuřivě líbat, smála se mi do úst. – Tu stávala se pojednou vážnou, zadívala se svýma krásnýma očima do mých očí, něžnou ručkou odhrnula mi z čela neposlušné vlasy a dívajíc se mi na čelo, tázala se šepem: „Miluješ mne?“

A pak kráčivali jsme zavěšeni velkými, dlouhými kroky tmavou alejí k městu; vzdálené stromy zatím úplně zčernaly, jevíce se nám jako strašidla, zbraňující nám cestu domů; ona stávala se bázlivou, tulíc se dětinsky ke mně; nedůvěřivě dívala se na temné keře, jež jsme míjeli, tajíc v sobě dech a přec zastavujíc se každou chvíli, aby se mi podívala do očí, vášnivě mne objala, a opět a opět otázala se: „Miluješ mne?“... A nyní stály tu stromy pusté, pouzí kostlivci, vztahující kostnaté ruce své k hvězdám mrazem se třpytícím na karmínovém nebi, lávky pokryty sněhem a bublavý potůček sevřen obalem ledovým.

„Zítra bude opět silně mrznouti,“ ozval se můj soused, vyrušiv mne z mého zadumání.

Vůz zastavil. Vyskočil jsem a pospíchal tmavou ulicí k obydlí otce jejího. Byla již úplná tma, když jal jsem se klopýtati po známých schodech s dřevěným zábradlím, na jehož konci nahoře sedával vždy starý zrzavý kocour, jenž vždy dával pozor, aby nás spolu rozmlouvající nezastihl

otec, jenž dlouho si na mne nechtěl navyknouti. Tu loučil jsem se s ní též poslední večer, kdy sliboval jsem na jaře jistě se navrátiti; tu položila, suše kašlajíc, hlavinku svoji na moje prsa šeptajíc ve zlé předtuše: „Kéž bych se toho dočkala!“

Pospíchal jsem z místa toho a otevřel dvěře. Byl to velký předpokoj, jaký v starodávných domech bývá, ozářený blikavým světlem malé lampičky. Vše stálo v starém pořádku, halíc se v příšernou polotmu, toliko ve staré lenošce viděl jsem obraz postavy mi povědomé. Přistoupil jsem blíže a poznal Antonii, něžně na mne se dívající a oblečenou v onen šat, v němž se se mnou loučila; dívala se na mne s úsměvem tak nevýslovně smutným, že mi krev stydla v žilách. Vrhla jsem se jí k nohám, zlíbal jsem chladnou její ruku; viděl jsem, jak se nachýlila kupředu a cítil polibek její na čele mém, ale polibek tak příšerně studený...

„Antonie, tys nemocna,“ zvolal jsem.

Neodpověděla; pozvedl jsem hlavu a spatřil opět onen smutný úsměv a v oku jejím třpytící se slzu.

Tu zavržly pojednou dvěře; vstal jsem a spatřil jejího otce, náhle jaksi zestárlého, vstupujícího. Poznal mne, dívaje se na mne okem divně planoucím, a šeptal jedva srozumitelně: „Ah, to jste vy, Hoffmanne, přicházíte pozdě, posledním jejím slovem byl jste jí vy – a já ji tak miloval!“, pravil vypuknuv v pláč.

„Což zemřela?“ vzkřikl jsem zděšeně.

„Ano, včera. Leží tam ve své ložnici.“

Rychle pohlédl jsem na lenošku – byla prázdná, přízrak již zmizel...

S výkřikem hrůzy opustil jsem byt...Tak rozloučila se se mnou Antonie,“ pravil Hoffmann zamyšlen, konče své vypravování...

Nastalo ticho.

„Dovolte, pane Hoffmanne,“ ozval se po chvíli abbé, „vypravoval jste to skutečnou událost, či fantasii?“

„Jak se vám líbí.“

„Nu, a od těch dob se vám Antonie nezjevila?“ tázala se bledá hraběnka.

„Nikoliv, však ještě doslov; jednu památku mám od oné události přece – přijdu-li totiž někam do společnosti, v níž nalézá se prázdná lenoška, vidím na oné lenošce v mlhavých obrysech vždy seděti toho z oné společnosti, kdo nejdříve zemře.“

„Ah!“...

Nastalo hrobové ticho.

„Nu – a koho vidíte nyní?“ tázal se kdosi.

„Zapovídám vám to říci,“ zvolal abbé, vztyčiv se, „nepokoušejte Boha.“

Hoffmann se usmál, dívaje se na prázdnou lenošku před sebou; zrak jeho svezl se na společnost, jež s utajeným dechem očekávala hroznou věštbu. – V tom zavzněla ze sálu hudba.

„Vzhůru, pánové a dámy, k tanci!“ zvolal vikomt, přerušuje trapné mlčení.

Dámy zaraženy odcházely napřed, pánové za nimi. V pokoji zůstal toliko Hoffmann na své židli. Tu zaklepala mu hraběnka vějířem na ramě.

„Jste dlužen dopovědění své povídky, nebojím se, jsme sami – nuže, koho jste viděl?“

„Sebe sama,“ odpověděl Hoffmann, nehýbaje ani brvou.

„Ah!“

„Což mně ale nikterak nevadí, abych si s Vámi tento rozkošný valčík nezatančil. Je libo?“

A opustili pokoj, v němž zůstal jen kruh židlí s předsedkyní lenoškou.

Druhého dne Hoffmann, zšílev, zemřel.

(Lumír, 1888)

Adolfina

I.

Bylo jedenáct hodin večer dne 27. fructidoru roku 1797 na plesu u direktora Barrase v divoké Paříži.

Veliký sál ozářen četnými světly a ozdoben v koutech nejvzácnějšími květy, v ohromných zrcadlech odrážely se krásné tváře tanečnic, jejich hlavinky, ozdobené květinami, jejich bělostné šije a obnažená ramena s lesknoucími se perlami a zlatem; atmosféra naplňovala se sálavým teplem, vycházejícím z velikého křišťálového lustru, teplem, jež přecházelo odtud k veselé náladě tanečního světa a sdílelo se i vážným matronám, vroubícím tapetové stěny. Vějíře pohybující se tu radostně, tu mrzutě, tu rozpačitě, šepot párků, ukrytých v exotických květinách, šum taneční, ladění nástrojů a zvonivý smích mladistvých tanečnic, vše mísilo se v opojující směs plesu a rozpustilosti.

V tu chvíli rozhrnul Sièyes záclony odlehlého salonku, jemuž polotma a citelný chlad dodávaly rázu poněkud zasmušilého, nehodícího se pro náladu v hlavním saloně, setřel z vysokého čela hedvábným šátečkem pot, tancem vášnivým způsobený, stanul před nádhernou pohovkou a unaven posadil se.

Ale hned vyvalil oči. Jako socha seděl vedle něho mladý muž, jehož byl dříve nezpozoroval, muž v nejceremoniálnějším ustrojení, s okem vpadlým, unaveným a zamyšleně před se hledícím.

„Inu ovšem – Hoffmann – abyste vy nemusil mítí vždy něco zvláštního! Čím bujnější je nálada v tanečním sále, tím zasmušilejšího lze vás najíti v některém koutku zapomenutí. Vás netýká se onen růžový rozmar, vás nevábí ohnivé pohledy našich dam, vy vyhýbáte se vířivému kolu naší mládeže a přicházíte na ples proto, abyste v odlehlém

salonku mohl přemýšlet a kaziti si humor; navštěvujete plesy proto, abyste se mohl zlobit a aby ti, kdož s vámi chtějí mluvit, musili se nasytnouti ve vzduchu, jež sám asi pracně si vyhledáte... Není-liž pravda?“

„Mýlíte se,“ pravil Hoffmann, „přišel jsem, abych se bavil.“

„A proto jste usedl sem?“

„Ano, bavím se nejraději o samotě, naslouchaje vzdálenému víru tanečnímu, abych ukolébal se v cit jakési zúmýslné melancholie, melancholie, chovající v sobě půvab nevýslovný pro toho, kdo ji jednou poznal.“

Sièyes se zamlčel.

„Poslyšte, Hoffmann,“ pravil po chvíli, „nechci vás urážeti, leč máte do sebe cosi příšerného. Vyhýbáte se společnosti, zdá se, že žijete ve světě docela jiném, že neplatí pro vás zákony odvěké přírody – jde z vás, abych řekl, jakási posvátná hrůza, která činí z vás, ač muže velice duchaplného a nadaného, člověka málo lidského, podivína, jenž objeví se mezi námi – jako se mně to právě stalo – pojednou, nikdo neví odkud, a zmizí, nikdo neví kam. Nikdo nedivil by se, kdybyste jednoho večera počal někde na plesu po stropě létat anebo propadl se do země. Znam jest posud poslední váš kousek z plesu Boulayova, kde objevil jste se černě oděn o půlnoci v sále jen proto, abyste, když jste byl všem tanečnicím popletl hlavinky, mohl zalézt do kouta mezi květiny a už odtamtud nevylézt. Věřte mi, že bych zde o samotě s vámi neseděl, kdybych vás tak dobře neznal jako – Hoffmanna.“

„Jsem podivínem,“ pravil Hoffmann, „neupírám; však vinou toho jsou okolnosti, věci, jimž byste nevěřil a jež pochopiti mohu toliko já. Zdá se mi též někdy leccos přirozeným, co by se zváti mohlo podivné...“

„Chcete mi snad vypravovat něco, co nedovoluje vám tančiti?“ pravil žertem Sièyes.

„Nevěřil byste mi.“

„Uvěřím – Hoffmannovi musí se věřiti vše – a naplní mě velikou radostí, dozvím-li se dobrodružství, jež vás nutí, abyste uprostřed plesové zábavy musil mrznouti v tmavém

pokojíku, dívati se mlčky na zemi a zdáti se strašidlem. Vypravujte, prosím, vypravujte!“

„Zmeškáte tanec.“

„Neškodí; pro vaše roztomilé povídky člověk zapomene na ledacos.“

„Nechci vypravovati povídku.“

„Pardon, skutečnou událost chtěl jsem říci. Řekněte mi pouze čas...“

„Germinal, roku druhého založení republiky.“

„A místo?“

„Béziers.“

„Dobrá, poslouchám.“

„Bylo to v strašné oné době po smrti Dantonově, Dantona, posledního to poctivce tehdejší republiky, posledního to sloupu lidskosti a svobody. Výbory vykonávaly nad hrobem jeho neobmezenou moc. ‚Smrt‘ byla heslem hrozné vlády, již už nic nebylo svaté, nic neporušitelné; autorita šlapána s náboženstvím v prach a zběsilé lítice krvavého ducha Billaudova porážely vše, co jim stálo v cestě ke vzteklosti, krvi a tyranství.“

Tehdy Výbor pro obecné blaho dosazoval již na místě posavadních Montaguardů v departementech lidi krví přesycené, na severu Lebona, na západě Carriera, na jihu Maigneta. Lidé poctiví střeleni v Touloně, topeni v Nantesu, stínáni v Oranii, a Robespierre se smál. Gilotina podnikala strašnou cestu svou po venkově.

V tu dobu bláznil jsem po Paříži; příhoda moje s Arsénou, bývalou milenkou Dantonovou, pomátla mé smysly tou měrou, že jsem div nezšílel. Leč v Paříži zůstatí nebylo mi déle možno. Ostrý zápach krve naplňoval mne nevýslovnou ošklivostí a sazemi zčernalý, špinavý sníh po ulicích oblékl Paříž do rubáše ještě příšernějšího.

Známy můj, poslanec Phillipeaux, pozval mne do Béziersu. „Přijed“, psal, „ať užiješ též našeho venkova; žijeme v době, kdy nevíme, zdaž budeme zítra ještě mezi živými – hledme tedy světa toho užívati. Budu tě očekávati v sobotu příštího téhodne v poštovním našem hostinci.“

Nemeškal jsem; sebral několik svých maličností, sdělil své domácí, že odjízím na několik dní na venek, a vydal jsem se v nepohodlném voze na cestu. Nebylo mi volno mezi těmi postrašenými tvářemi spolucestujících, dívajících se úzkostlivě na každého nově příchozího, a přál jsem si záhy konce cesty.

Po několikadenní ošklivé jízdě náš vůz stanul za soumraku před osvětleným průjezdem výsadního hostince.

„Hoffmann!“ radostně překvapen zvolal dobrý Phillipeaux. „Přece jsi přijel! Pochyboval jsem o tvém příjezdu!“

„Nemám, co by mě k Paříži poutalo.“

„A což Antonie?“

„Zemřela.“

„A Arséna?“

„Státa.“

Nastala chvilka trapného ticha.

„Máš nehodu s láskami, milý brachu,“ pravil po chvíli on, „právě jako já. Vítám tě v našem nehostinném Béziersu, kdež doufám, že záhy podaří se ti zapomenouti na osud svůj – odřekneš-li se jenom na týden své horečné fantasie a snů o démonických láskách. Chci ti v tom býti nápomocným. Doprovodím tě dnes do našeho plesu.“

„Plesu?“

„Nu ovšem! Divíš se, že zde máme též plesy? Máme, a jaké! Pořádá je Maignet, jenž na rozkaz Couthonův zde se usadil a jenž, když byl s sebou přivezl kousek Paříže, sezval do svého domu k tanci všechnu zdejší honoraci. Dobrý ten muž připadá mi někdy jako vévoda Alba v Bruselu; však musíme před ním dělati vlídné tváře, zejména nyní, když připravil město naše gilotinou o několik poctivých duší. Ale proč vypravuji ti takové věci? Přijel jsi, abys se bavil. Ještě dnes seznámíš se s nejduchaplnějšími mými krajany, s nejšpatnějšími politiky a s nejhezčími děvčaty našeho města – děvčaty tak půvabnými, že ani na okamžik nevzpomeň si na tu tvou souchotinářskou Antonii,

a myšlénka na démonickou Arsénu vykourí se ti navždy z hlavy.“

„Přál bych si toho,“ pravil jsem odkládaje tlumok v bytu svého přítele.

Stoje u stolu, Phillipeaux jal se připravovati punč, aby zahřál mne promrzlého. Já pak stanul jsem u okna, bubnuje prsty na vyleštěných tabulích.

Bylo dubnové počasí, na nízkém nebi honily se chmury, vítr zvonil skly na svítelně pod okny vyvěšené a sem tam zalétla vločka mokrého sněhu, aby dopadnouc na vlhkou, černou zemi ihned roztála.

„Zde přijmi sklenku horkého nápoje,“ pravil po chvíli Phillipeaux, „a jsi-li unaven, můžeš uložit se do oné pohovky, kde dle tradice několik mých předků ukončilo svůj sladký život.“

Necítil jsem se unaven a přáním mým bylo navštívit ihned ples, o němž mi bylo vypravováno; jak víte, jsem vášnivý tanečník.

„Nemysli, že bys mohl takto do plesu!“ přítel pravil se smíchem.

„Nemám jiného oděvu.“

„O to nejde; ale snad nechceš rovnou cestou z dostavníku do plesu?“

„Proč ne?“

„Nevydržel bys tam ani hodinu. Tobě jest především potřebí klidu po tak dlouhé cestě. Ovzduší plesové by ti pranic neposloužilo!“

„Žiji pro ně!“

„Příroda jest mocnější než vůle.“

„Zřídka!“

„Oho!“ zvolal Phillipeaux, „nepřej si, aby tě za to slovo potrestala. Polož se, dětino, a sděl mi, máš-li nějaké přání?“

„Mám.“

„Jaké?“

„Chci do plesu!“ zvolal jsem mrzut.

„A já tě tam nepovedu!“

Mrače se přistoupil jsem opět k oknu a bubnoval
poznovu.

Nastala chvíle ticha.

„Hoffmane!“

„Phillipeaux?“

„Neusneš mi tam?“

„Přísahám!“

„Tedy pojd' – mně je to jedno.“

„To je přec rozumné slovo!“

II.

Za čtvrt hodiny vešli jsme do sálu. Nevím, kdo opovážil se tvrditi krátce před tím, že mladá republika je chuda. Jakživ neviděl jsem takové nádhery. Oslnil mě třpyt zlata a démantů, stanul jsem zaražen, drže Phillipeauxa za ruku.

„Občan Hoffmann?“ ozval se za námi hluboký bas.

„Ovšem,“ pravil Phillipeaux, „a zde dovoluji si navzájem představití našeho hostitele, občana Maigneta.“

Uklonil jsem se a mráz mi jel po zádech.

„Slyšel jsem o vás vypravovati, milý příteli,“ pravil Maignet, „od našeho Phillipeauxa, neúmorného to humoristy a výtečného společníka, jako o muži milujícím svobodu. Očekával vás již včera.“

„Přijel jsem právě nyní.“

„Přímo z Paříže?“

„K službám.“

„Nu, a jak se činí ta Paříž? Neopozdňuje se za naším venkovem? Docílil jsem zde již mnoho. Dnes odpraveno jedenáct osob. Tak jednám já, Maignet, jde-li o prospěch vlasti. Slušné to již číslo, pravda-liž?“ tázal se se smíchem a nečekaje odpovědi odešel.

Zpozoroval jsem, že zatím též zmizel Phillipeaux.

Počal jsem tedy procházeti se sálem.

Phillipeaux nelhal. Posud viděl jsem málo děvčat tak hezkých, se zraky sálavými, s bělostnou šjí. Však na všech

zdálo se mi, že jest jakási stísněnost. Nebyla to žádná zábava, kterou jsem zde slyšel; bylo to mluvení.

Záhy počal jsem se nuditi uprostřed těch neznámých mi tváří. Přistoupil jsem k ohromnému krbu a opřel se o římsu. Přecházeli podle mne. Po pátém páru musil jsem si kloboukem zakrýti zívající ústa.

„Tak to déle nemůže jíti!“ odhodlal jsem se konečně. „Těm lidem zde schází život, obávají se nahlas mluvit. Tanečnicím nemůže asi nikterak býti příjemno, nevědí-li jistě, že tanečník jejich nebude zítra o hlavu kratší.“

A zvolna opustil jsem sál. Vstoupil jsem do vedlejší místnosti a sešel po nádherných schodech, nevěda, kam se ubírám.

Nudilo mě to na tomto plesu, kde strašila gilotina a kde bych pranic nebyl se divil své fantasii, kdyby byla pojednou nechala všechny přítomné tančiti bez hlavy, se zakrvácenými krky...

Šel jsem asi třemi chodbami, bez cíle, a nepotkával jsem ani živé duše. Konečně stanul jsem před tapetovými dvířkami. Byly pootevřeny; vešel jsem.

Byl to malý pokojík barvy tmavočervené, s kulatým stolem, na němž postaveno dvě sklenic a láhev červeného vína. Pohovka v koutě zvala k odpočinku, poslechl jsem rady její a usedl. Nalil jsem si skleničku vína a ochutnal. Byl to podivný pocit; víno pálilo mne na jazyku a oči počaly se mi zavírat.

Bylo zde hrobové ticho, přerývané toliko praskotem ohně v krbu. Sem nezáležala hudba z tanečního sálu, zde mohl jsem se oddati svým myšlénkám. Nevím proč, napadla mi opět Paříž, Arséna, jež zahrála mi onen příšerný kousek v ulici Saint Honoré; cesta do Béziersu, Phillipeaux, jenž mne sem pozve a u samého vchodu do sálu mi zmizí, onen strašlivý Maignet, jenž pořádá svým obětem ples, jako Borgia, jenom proto, aby tím lépe mohl bavit se, posílaje je zrána na popraviště, a jenž zde nemá nikoho, kdo by dovedl mě pobaviti...

Cítil jsem, že únava po cestě, punč Phillipeauxův a snad i trochu toto podivné víno počínají na mne působiti. Zamhouřiv oči oddal jsem se svým vzpomínkám. Usnul jsem.

Po chvíli probuzen jsem byl lehkým uhozením na rameno. Vyskočil jsem, protíraje si oči.

Přede mnou stálo děvče, nanejvýš osmnácti let, v černém, rozkošném oděvu. Neviděl jsem nikdy ženy krásnější; vše bylo v ní spojeno, co jen fantasie jihu vykouzlití může; štíhlý vzrůst prozrazoval dobrou tanečnici, jiskrné oko plálo pod havraním obočím.

Úžasem zarazil se mi dech.

„Nu, proč se mi tak divíte, pane Hoffmanne?“ pravila usmívajíc se.

„Jsem okouzlen.“

„K smíchu,“ odvětila, koketně si hrajíc s vějířem, „nečaruji!“

Pak shodila z ramen kožíšek a pověsila jej na hřebík.

„A odkud znáte moje jméno, smím-li se tázati, občanko?“

„Můj Bože, kdož by neznal vás, vy podivíne, s vaší vše ničící fantasií? Ostatně divil jste se před chvílí v myšlénkách, že Maignet nemá zde nikoho, kdo by vás pobavil; jsem poslána, bych vaši zlou námitku vyvrátila.“

„Nevycházím z úžasu, občanko!“

„Hoffmanne,“ pravila, usednuvši na pohovku, „nejmenujte mě ‚občankou‘, nenávidím to jméno, ten výtvar přemrštěnosti několika idiotů!“

Ohlédl jsem se bojácně.

Dala se do smíchu.

„Snad se nelekáte mých slov?“ zvolala rozpustile.

„Obávám se o vaši božskou hlavinku.“

„Mně se nestane nic, věřte mi, na to bych chtěla přísahati!“

„Ale gilotina!“

„Pro mne neexistuje, směji se jí.“

Hověla si polosedíc, pololežíc na pohovce a s démonickým úsměvem si mne prohlížela. Hlavu měla

opřenu o alabastrovou dlaň, její boky plné smyslnosti obřázely se v ostrých obrysech na lehkém, černém šatě, a na bělostné šíji nad živůtkem lehounce vystřiženým tkvěla černá sametová páska s medailónem uprostřed.

Divil jsem se té jižní kráse, líbeznosti, s jakou si počínala; divil se volbě barev. Na celém obleku od paty až k hlavě bylo vše černé a podivně odrážela se od té černi bělost ramen a šíje.

Setrvali jsme dlouho v tom postavení, až ona smějíc se seskočila z pohovky a přistoupila ke stolu.

„Nemůžeme stále mlčeti,“ pravila nalévajíc vína do obou sklenic, „a nechcete-li vy opítí mne, musím já opítí vás! Zde vezměte sklenku a myslete si, že známe se již dlouho, že jsme dva zamilovaní, již dlouho marně hledali příležitost k samotě a kteří pojednou octli se mimo společnost lidskou v místnosti, která neexistuje; myslete si, co mluvíme spolu, že zůstane navždy pohřbeno mezi námi, a že chceme dnešní večer věnovati výhradně sobě, nemajíce se už nikdy setkat. Zapomeňte na to, kdy a kde se nalézáme, a vypijte sklenku tuto na naše seznámení!“

„Na naše seznámení,“ zvolal jsem, nevěda, co činím, a vypil sklenku až na dno.

Jako proud žhavé lávy víno projelo mi hrdlem.

„A na zdraví gilotiny!“ pravila s ďábelským úsměvem, nalivši znova.

„Na zdraví gilotiny!“ opakoval jsem, dopiv po druhé.

„A vaše vlast, ať žije!“

„Ať žije!“ šeptal jsem dopiv třetí sklenku.

Hlava se mi zatočila a já vrávoraje sklesl na židli. Leč byl to pouze první okamžik; ihned cítil jsem opět úlevu a smysly moje se vracely.

„A proč netančíte, slečno...“

„Adolfina.“

„Proč netančíte, Adolfino?“

„Natančila jsem se dnes již dosti; nejméně pět tanečníků, největších našich šviháků, utrží si z dnešního našeho tance souchotiny. Pozorovala jsem je při svém tanci. Líce jim

z počátku plály, pak pozbývali dechu, bledli, chtějí se zastavit; ale marné bylo úsilí jejich; polomrtvé posadila jsem je do koutku, hahaha!“

Byl to příšerný smích.

Nevím proč, ale v okamžiku tom připadala mi jako nějaké strašidlo. Sám jsem se musil zasmát.

Strašidlo, na plesu!

„Mýlíte se,“ pravila klidně, „strašidla mohou být všude; mám o nich zvláštní mínění, a na plesu, uprostřed nejrozpustilejší zábavy, můžete sejít se s nimi jako u vytopeného krbu doma. Mohou vás pronásledovati všude, jen v jednom případě nemají na vás žádné moci, jste-li zamilován.“

Nevzpomněl jsem si ani otázkou se jí, jak uhodla moje myšlenky.

„A nedoprovázela vás sem na ples žádná starší dáma?“ tázal jsem se, nemohla se zbavit jakéhosi pocitu nevolnosti.

„Ano, moje nebožka matka, ale již jsem ji poslala domů; chudák, byla ospalá, vždyť já sama domů nepojedu; není-li pravda, Hoffmanně, že mne doprovodíte?“

„Zajisté!“ pravil jsem, stíraje si šátkem z čela ledové krůpěje. Pozoroval jsem teprve nyní její divné pohyby. Zdálo se mi, jako by celým tělem ani nepohybovala, a všechny obraty jako by činila toliko hlavou a onou částí krku, která se nalézala nad černou páskou s medailónem.

„Proč jste tak bled?“ pravila rozpustile. „Schází vám něco? Či divíte se tomu, že mluvím příliš upřímně? Nedivte se, jsem vyspělejší v tom ohledu nad moje vrstevnice. Můj názor o světě jest zcela jiný. Chcete mne vyslechnouti?“

„Milerád,“ pravil jsem nalévaje si poznovu, bych přivodil si jiné myšlenky.

„Dle mého názoru obývají svět čtyři druhy děvčat. První druh jsou nevinné koketky, jimž ctnost předchází před pověstí. Navštěvují plesy, koketují všude a s každým, však neužijí ničeho; těší je, že někdo chodí vedle nich, že blamuje se zamilovanými nesmysly, že vzdychá k měsíčku a neváže si kravatu. Co chvíli uvidíte je s někým jiným, ač

mají tolik mravní síly, že nikde a nikdy se nezapomenou. Děvčata toho druhu připravují se zvolna o svou pověst; stará se o to širší obecnost, starají se o to odbytí nápadníci, vzájemně se podezřívajíce, a starají se o to ony samy svým chováním. Jsou to děvčata, jež koketují a neužívají.“

„Ať žijí!“ zvolal jsem zvedaje sklenku.

„Druhý druh jest opak prvního. Jsou to děvčata, jež stydlivě klopí před muži zrak, rozčilující se při tom nejsmělejšími myšlenkami; jsou méně upřímné, ale zato mnohem praktičtější. Těm předchází pověst před ctností. Jim jest pravidlem pravda, že hříchu jsme se dopustili teprve tehdy, když někdo o tom ví. Žádají-li ony na zbožňovatelích svých ducha, zábavu a poslušnost, žádají tyto od milovníků svých oheň, lásku a — mlčelivost. Nenajdete je nikdy s nikým chodící; červenají se pro nejnevinnější hloupost, chodí do kostela, jsou ihned uraženy a dovedou i políčkovat. Jestli v ženách těch trocha povahy kočičí; hněvají se nesmiřitelně na svého milovníka, jenž konečně osměliv se, dal jim kdesi o samotě hubičku a utekl; a sice hněvají se na něho nikoliv proto, že dopustil se té smělosti, ale proto, že potom utekl. Ženy tyto nepíší žádných psaní, aby nebyl proti nim žádný důkaz; nedávají žádný výhost, poněvadž omrzení musí přijíti na obou stranách současně, a kdyby byl mezi ženami ustanoven soud, jenž souditi by měl nad dívkou kleslou, tyto odsoudily by ji nejvíce. Nekoketují, ale užívají. Ať žijí!“

„Ať žijí!“

„Třetí druh děvčat jsou ony, jež koketují a užívají. O těch mluvit nechci, nazýváme je jmény jinými. Čtvrtý druh konečně jsou ony, jež nekoketují a neužívají, a poněvadž druh ten vůbec neexistuje, leda u dětí do šesti let, jest otázka, který z obou prvních druhů jest lepší? Jest to asi bajka o dvou diamantech. Prvý, pravý diamant, spadl do bláta, přišel o svou pověst, a nikdo ho tam nehledal. Co mu to bylo chudáku platno, že se tam nezkazil, že zůstal dobrým diamantem? Byl v blátě. Druhý diamant byl

falešný, a přece dostal se do nádherného prstenu, a všechen svět podívoval se mu. Byl vysoko ceněn, neboť nikdo nesměl si ho prohlédnouti zblízka, a jediný, kdo pravou jeho cenu znal, byl zlatník, jenž potají smál se tomu hloupému světu. Nuž, který měl lepší osud?“

„Ten druhý!“ zvolal jsem chtěje Adolfinu uchopiti do náruče.

Ale ona vyvinula se mi jako had, a já se zamotal. Cítil jsem účinek svého nemírného pití, mozek můj už nebyl schopen myšlenky. Tapety na zdech zdály se mi pojednou černy, zmocnil se mne strach před tou cizí ženou, jejíž poslední slova zněla jako z hrobu. Mihla se před očima mýma jako příšerné zjevení a náhle vyskočila na židli, zády obrácena ke dveřím. Sedla si na lenoch, nohy dala na sedadlo křížem a zajiskřivši očima zvolala hlasem změněným, držíc sklenku vína v ruce:

„Na zdraví nebožky Arsény!“

A dopila až na dno.

Tu zpozoroval jsem, že pod černou páskou na jejím krku vyteklo několik červených kapek. Mozek můj počal třštiti, strašná úzkost zmocnila se mne, a jako šílený hledal jsem dvěře. Rukáv kožíšku visícího na zdi natáhl se sám od sebe, by naznačil mi cestu.

Však když jsem chtěl dvěře již otevřít, zpozoroval jsem, že náhle mizely; ruka má bloudila po chladné tapetě, a viděl jsem, že jsem zde s onou příšerou uzavřen.

Pak pohleděv na Adolfinu, jež seděla nahoře na židli, zády obrácena ke mně, stanul jsem jako zkamenělý. Hlava její otočila se do týla a vypoulený zrak díval se na mne pohledem strašlivým...

III.

V nejvyšším rozčilení zavřel jsem oči, odevzdav se do vůle Boží...

Cítil jsem, jak krev žene se mi do hlavy, žíly na spáncích jak nabíhají.

A když otevřel jsem poznovu oči, spatřil jsem situaci proměněnou. Poslední okamžiky připadaly mi pouhým snem, okamžitým výbuchem divoké fantasmie.

Adolfina ležela na pohovce snivě dívajíc se na mne, a v ruce cítil jsem kliku od dveří.

„Chcete odejít?“ pravila hlasem nevýslovně smutným.

„Nechci, nechci!“ zvolal jsem sklesnův na židli.

„Rozumím vám,“ pravila po chvíli, „vaše fantasmie opět se vzbouřila a nečiníte opět rozdíl mezi snem a skutečností; nechcete rozumět nějakému vtipu, jež si mozek váš vytvořil, a chcete se přesvědčit, že vše jest skutečností. Hleďte zde například na tuto malou láhev vína, z níž si naléváme. Může obsahovati nanejvýše tři sklenky vína, a víte, že jsme jich již vypili přes dvacet? Nalijte si znova a podívejte se do hladiny svého vína!“

Učinil jsem tak; ale nespatriil jsem v zrcadle onom obličeji svůj, nýbrž zkrvácenou tvář Maignetovu, hrozně šklebící se na mne. Chopil jsem se opět za hlavu.

Vyskočivši z pohovky, Adolfina dala se do smíchu.

„Jste nenapravitelný, mistře Hoffmann, a kdybych zůstala zde ještě déle, zajisté že úzká stěna, jež dělí obrazotvornost vaši v mozku od šílenství, by se protrhla, a vy byste počal zuřit. Proto nebude vám na škodu, vyjdete-li na zdravý vzduch a doprovodíte-li mne domů, jak jste přislíbil,“ pravila mrzutě.

Bez myšlenky stál jsem před ní.

„Nu, bude to?“ zvolala zlostně.

„Promiňte mé roztržitosti,“ pravil jsem, nabídnův jí rámě, a vyšel jsem s ní na schodiště.

Když octnul jsem se na povětrí čistém, projelo hlavou mou opět na sta myšlenek. „Tvá fantasmie přivede tě do zkázy!“ „Jsi nezdvořilý.“ „Nemáš pít tolik vína.“ „Ale kdo jest podivná tato žena?“ Tato myšlenka nabývala nad ostatními vrchu; přál jsem si, bych potkal Phillipeauxa, jehož bych se byl přímo otázal; ale chodby jako by byly vymřely. „Což nikdo mě neuvidí se ženou tou odcházeti?“ Ta myšlenka počala mne pronásledovati.

Záhy měl jsem býti upokojen.

Blížili jsme se východu a u samých dveří stála lóže vrátného. Seděl uvnitř na židli, dívaje se k zemi.

Pozdraví, očekával jsem, ale on si nás ani nevšiml.

„Hej, portýře!“ zvolal jsem rozčilen.

Ani sebou nahnul; spal.

„Mně je zima,“ pravila Adolfina netrpělivě a vyvedla mě ze vrat. Vstříc vanul nám teplý vítr jarní oblevy, ženoucí před sebou spoustu mokrého sněhu. Zrovna před vraty stál tmavý, staromódní kočár, a nečekajíc mé pomoci Adolfina vyskočila na stupátko. Usedl jsem mechanicky vedle ní, přibouchnuv dvířka.

A kočár rozjel se po bílé, sněhem zaváté ulici.

Byla to pravá jarní bouře. Hluboko bořila se naše kola do vlhkého, sněhového bahna, zanechávající po sobě černé koleje, jež ihned naplnily se vodou. Ze stromů kapalo a černé nebe hrozilo snést se na zemi.

Rozhlédl jsem se po vnitřku kočáru; byl neosvětlen. Podíval jsem se na Adolfinu; seděla vedle mne jako socha, patrně mrzuta, že ji nebavím. Leč cítil jsem stále onen nevysvětlitelný strach, jenž nutil mě, bych co nejdále od ní seděl a ni šatů jejích se nedotýkal.

I počal jsem opět vyhlížeti oknem. Nejeli jsme už po ulici, nýbrž mezi bílými poli; koně brouzdali se v blátivém sněhu a okna kočáru záhy byla zapocena. A opět onen kontrast barev, vnitřek kočáru černý, a venku vše bílé.

Tu tázal jsem se sám sebe: „Kam to jedeme?“

A mimovolně pohlédl jsem na Adolfinu. Seděla tiše, smutně před sebe hledíc, a v oku jejím třpytila se slza.

Zajisté, urazil jsem ji, cítil jsem to dobře, leč stalo se tak proti vůli mé; činil jsem si tisíce výčitek, strach můj zmizel, a pojednou zdálo se mi nepochopitelně, jak mohl jsem obrazností svou dáti se strhnouti do onoho víru šílených myšlének a nápadů, jak mohl jsem uraziti to božské stvoření, jež chtělo mi celý večer obětovati. Byl bych chtěl v okamžiku tom smýti vinu svou, plačky zlíbatí bělounké ručky její, na kolenou prositi za odpuštění...

A svezl jsem se ze sedadla na zemi, koleno moje se sehnulo a uchopil jsem ruku její.

„Adolfino, zapřísahám vás, nehněvejte se na mne, šílím, vím to, nejsem pánem mozku svého a v náhlém výbuchu šílenosti oné jsem vás urazil, určete mi trest jakýkoliv, vymyslete si nejkrutější muka, jen mi odpusťte! Plakal bych jako děcko, učinil bych nevím co, bych vinu svou napravil,“ – vzlykání přerušilo slova má.

A podala mi jemně ručku, zvolna zvedla mě ze země a přinutila znova posadit se; pak usedla na mém klíně, položila hlavinku na prsa moje a objevši mně kolem krku zašeptala: „Miluješ mne?“

Nebyl jsem schopen odpovědi a přivinul ji vášnivě k sobě; pak zvolna přitiskl jsem rty svoje na rtíky její, a mráz projel opět celým tělem mým. Bylť to polibek studený jako led...

A ona v náruči mé ani se nehýbala. Zvedl jsem ruku její, a ona bez vlády opět sklesla; naslouchal jsem u rtíků jejích, a neslyšel jsem dechu.

Krůpěje potu vyvstaly mi na čele, cítil jsem, že zšílím v tomto těsném voze. Vše kolem mne počalo tančiti v světle příšerně modravém; vnitřek vozu pojednou se užil, okna mizela, až prostora, v níž s Adolfinou jsem se nalézal, jala se nabývati tvaru těsné rakve...

„Adolfino!“ vzkřikl jsem.

Vtom vůz zastavil.

A ona zvolna přicházela k sobě; mnula si oči, udivena dívala se kolem sebe, pak podívala se na mne zvláštním, pronikavým pohledem a seskočila z vozu. Následoval jsem jejího příkladu.

Však kdo popíše můj úžas, když seznal jsem, kde se nacházím. Kolem mne bělaly se velké hroby s černými kříži, rozepínajícími jako půlnoční příšery kostnatá ramena svá. Byl to hřbitov.

„Děkuji vám,“ pravila Adolfina, „a prosím vás, abyste se nedivil, kde se nacházíte; mou vinou se to nestalo. Slibte mi, že upomínka na dnešní večer nevyjde vám nikdy z paměti a že mne nebudete následovati.“

„Slibuji,“ pravil jsem a uklonil jsem se.

A ona odešla; šla čím dále, tím rychleji, pak dala se do běhu, přeskakujíc hroby, až zmizela za zasněženou cypřiší. Neodolatelnou silou táhlo mě to za ní, ale nohy nechtěly sloužiti vůli mé.

Obrátil jsem se ke kočímu.

„Příteli, kdo byla ona dáma?“

„Baronesa Adolfin de A ***.“

„A jak přichází sem na hřbitov?“

„Zcela jednoduše: jest zde pohřbena.“

„Dobře, dobře,“ pravil jsem rychle skočiv do vozu. „Dovezte mě zpět na ples!“

A kočár jal se poznovu ujížděti tryskem. Za několik okamžiků stáli jsme opět před ozářeným vchodem domu Maignetova.

Jako ve snu vstoupil jsem do vrat. Tu napadlo mi, abych dal kočímu spropitné. Zakýval jsem na něho, aby se přiblížil ke mně.

Místo toho natáhl on klidně z kozlíku ruku ke mně. Byla nejméně deset loket dlouhá. Jindy byl bych se tomu divil; dnes jsem již přivykl všemu. Vtisknul jsem mu do chladné dlaně dukát, a on pozdraviv práskl do koní a zmizel v chumelenici.

Vstoupil jsem do domu.

„Zeptám se na kočár ten,“ myslil jsem si a přistoupil k budce vrátného

Bylo by to marno; vrátný spal posud.

I šel jsem volným krokem hlavním schodištěm vzhůru; nebyl jsem schopen myšlenky a pohyboval jsem se automaticky.

Šlím, opakoval jsem si na prázdno před sebe...

A stanul jsem u tapetových dveří, jež jsem otevřel. Byl to týž pokojík, jež jsem nedávno opustil; ba i nářadí stálo posud tak rozestaveno.

Vrhl jsem se na pohovku a podepřel hlavu do dlaní.

Tu jako blesk projelo mnou silné zatřesení. Vyskočil jsem a spatřil před sebou Phillipeauxa.

„Hej, Hoffmanne, blázníš? Proč nejdeš do sálu, nevíš, že jsi slíbil, že zde nebudeš spát?“

„Nespál jsem,“ bručel jsem, cítě nevýslovné bolesti hlavy.

„Jsem zde již potřetí, a vždy slyším tě chrápati zde na této pohovce. Věř mi, nezdálo se, že bys měl příliš hezké sny; ale toho příčinou je toto víno zde. Pil jsi, v jedné sklenici jest posud zbytek. Nepijeme nikdo Maignetovo víno – připadá nám tak trochu jako – krev...“

„Obě sklenice jsou vlhké,“ zvolal jsem.

„Mýlíš se,“ pravil, prohlížeje druhou sklenku; „v této jest na dně trochu prachu, či měl jsi zde snad někoho – ty čtveráku?!“

„Ovšem; ale neptej se mne na to, nevěřil bys.“

„A jak vypadala?“

„Černě oděna.“

„Na plesu černě!“ smál se Phillipeaux.

„Nežertuji,“ pravil jsem vážně.

„A jak se nazýval tvůj nový fantom?“

„Adolfina de A ***.“

„I hrome,“ pravil zamlčev se. Pak podíval se na mne udiven a vrtěl hlavou.

„Víš, kdo je to?“ pravil po chvíli.

„Nevím.“

„Toť jedna z posledních obětí Maignetových. Gilotinována teprve předevčírem kvůli svému rodu a hrdosti, která nedovolovala jí uprchnouti z Béziersu. Bylo to duchaplné děvče a náruživá tanečnice; nevynechala ani jediný ples. Až dnes...“

„Mýlíš se, byla zde, vím to jistě; doprovodil jsem ji ve voze na hřbitov, jeli jsme stromořadím mezi poli.“

„Toť pravda, toť cesta na náš hřbitov; ale nebudeš mi chtít tvrditi, že jsi byl až tam, a opět se vrátil!“

„Učinil jsem tak.“

„Viděl tě vrátný?“

„Spal.“

Phillipeaux dal se do smíchu.

„A dal jsi svému kočímu nějaké spropitné?“

„Dukát.“

„Kolik peněz máš nyní ještě u sebe?“

„Pět dukátů, měl jsem jich šest.“

„Prohledej se.“

Poslechl jsem. Našel jsem dukátů šest.

„Věříš, že to byl pouhý sen?“

„Věřím,“ pravil jsem zmaten a zvolna ubíral jsem se za přítelem, jenž pospíchal do sálu. Děkoval jsem Bohu, že jsem ze strašlivého toho snu se probudil.

Však nedalo mi to, a u dveří jsem se zastavil.

Vskutku nic nenasvědčovalo tomu, že by zde byl býval kromě mne někdo jiný.

Tu zablesklo se pojednou před okem mým cosi na podlaze. Rychle přistoupil jsem a zvedl v strašném rozčilení medailónek, jež zde Adolfinu z černé pásky ztratila. V zimničním rozechvění otevřel jsem jej a nahlédl. Dva prázdné důlky oční zíraly na mne z lebky umrlčí...

Zahodiv medailónek utíkal jsem po schodech, ven ze vrat. Plná záře měsíční mě oslnila; nebe bylo jasno, země sucha, nikde ani stopy po nějakém sněhu nebo blátě.

„Šílím, šílím!“ volal jsem a vběhl do cesty omnibusu, odjíždějícímu do Avignonu. Vrhel jsem se na polštářové sedadlo, Phillipeauxovi se ani neporoučev...

Tot' historie ta, příčina, proč netančím s neznámými,“ končil Hoffmann.

„A co tomu říká Phillipeaux?“ otázal se po chvíli Sièyes.

„Nic, byl gilotinován.“

„A to je dobré,“ pravil Sièyes klidně.

„A víte, jak jste si s tou Adolfinou mohl pomoci?“

„Nu?“

„Mohl jste jí jako Arséně rozvázati onu pásku na krku, a hlava její by byla sletěla k zemi,“ pravil Sièyes zívaje.

(Zlatá Praha, 1889.)

Fantasie

Vidím ji posud, tak jak vznášela se vždy v mých horečných snech: bílé plesové šaty s hlubokým výstřihem, v levé ruce vlečku, v pravé vějíř z dlouhých per.

Pronásledovala mne vytrvale, zvláštní to způsob krásné příšery, každé noci, kdy neunaven ležel jsem na svých horkých poduškách s očima omženy; vždy viděl jsem před sebou celý předcházející den, ale vždy a všude byla mi ona průvodkyní. Jen jednou zjevila se mi ještě před usnutím; četl jsem totiž jistý nedávno vyšlý román a dočetl stránku, rozvažoval právě, mám-li list obrátiti či zavřiti knihu a zhasnouti lampu, tu počaly se náhle listy samy rychle obracet, zahlédl jsem neurčité obrysy štíhlé ženy v plesovém úboru, mizící ve tmě pokoje, a pouze jemný parfum svědčil o tom, že jsem měl zde návštěvu...

„Slyš,“ pravil mi brzy potom můj přítel, „vrať se opět do onoho prostého života, jež jsi již zapomněl znáti; roztrhej konečně jemná vlákna fantastických pavučin, jimiž obestříti chceš celý svět, vezmi si drobnohled, jsi-li slepým, a prohlédni si blíže celou tu spoustu všedního života, jenž může ti opět navrátiti tvůj rozum. Co pomůže ti tvá snaha, chtít chápati tvary mračen, rozuměti dechu květín a rozmlouvati s ošumělým již bublavým potůčkem? My ti neporozumíme, a uzříme-li konečně cos šíleně fantastického, budeš to jen ty.“

„Má pravdu,“ napadlo mi, „jsem tichým bláznem, dítětem stavícím budovu z odřených karet, na níž není nic více nového, ani smělá její stavba, ani hrozící pád. Stav pevněji a jdi hledat material!“ A šel jsem.

Všední život – kde jej hledat? Plesy. Oblekl jsem se vpravdě úzkostlivě a ponořil se do hladkého víru konvence. Liboval jsem si zpočátku v tom moři tančících světél, reji zmatených postav a vůni vadnoucích

květin, růží i resed, až kdysi jsem byl unaven, a zív. Skryl jsem ústa svá za klakem a sešel po širokých schodech žofínského sálu, bych usedl kdesi v koutku, zabrán do svých bláznivých myšlenek; leč marně hledal jsem nit souvislých představ, v uších kolébal se stále přitlumený rytmus taneční a kolem mne míhala se pozlacená mládež, hedvábným šátečkem stírajíc si z čela pot a pečlivě schovávajíc za vestu elegantní taneční pořádky. S očima sklopenýma na těžký koberec bral jsem se krok za krokem, až zůstal jsem u schodů státi; na zemi přede mnou ležela tužtička se zlomenou špičkou.

Tu zaslechl jsem za zády svými podivný šelest šatů; otočil jsem se a spatřil ji; byla oděna v plesové šaty s hlubokým výstřihem, v levé ruce vlečku, v pravé vějíř z dlouhých bílých per.

„Krásná to žena,“ napadlo mi a ustoupil jsem jí z cesty. Šla majestátně s hlavou vztyčenou po schodech vzhůru a na místě onom, kde dělí se obě ramena schodů, zastavila se před zrcadlem.

Cítil jsem, že dívá se v něm na mne, ba zdálo se mi, že nutí se k úsměvu. Několik tanečníků s umdlenýma očima bralo se kolem ní, div do ní nevrazivše, ale nepovšiml si jí nikdo.

Očekával jsem, že rozhodne se pro jedno ze schodišť, by dostala se do sálu; kdo popíše však můj úžas, když viděl jsem ji náhle se rozstupovati a stoupati obojím směrem současně.

„Tedy opět má fantasie!“ Zde uprostřed elity našeho města, uprostřed parfumu vydechujícího vzduchu plesového...

A přece nechtěl jsem ji pustiti z očí. Několika velkými skoky vyběhl jsem do sálu očima ji hledaje. Stála na nádherně upravené estradě mezi hedvábnými záclonami, dělanými květinami a zkameněle se usmívajícími matronami.

Kdo je to? Chtěl jsem se otázat někoho z výboru a jal se hledati. Šel jsem opačným směrem od ní, a přec když došel

jsem konce sálu, stála zde opět přede mnou. Podivno – napadlo mi – neboť dobře jsem věděl, že nemohla mne dohoniti.

Pak přistoupil jsem směle k ní, jako ten, kdo nebojí se na plesu strašidel a neví, že polovička známých, jež denně na promenádě potkává, jsou pouhými fantomy lidí zdržujících se v tu chvíli zcela jinde.

Poklonil jsem se, chtěje se představit. Leč ona zakryla mi ručkou svou ústa a pravila monotonně se strojeným úsměvem: „Znám vás, znám, byl jste mým úhlavním nepřítelem, a nyní snad chcete napravit svou chybu? Nuže, zde má ruka, budme dobrými přáteli, vy náležíte také mně, jako oni ostatní?“ pravila ukazujíc mi na sál.

Neodpověděl jsem a udiveně se ohlédl; tu teprve zpozoroval jsem, že každý z kolemjdoucích klaní se mé neznámé hluboko. Jen jeden z pánů, vyčnívající čelem svým a hustými tmavými vlasy nad ostatními, byl příliš zabrán do hovoru se svou dámou, že si jí ani nepovšiml.

„Ten je zamilován!“ prohodila má neznámá s trpkým úsměvem, „tomu se nedivte. Nuže, náležíte mně?“

Obrátil jsem se rychle k ní, leč ona nestála více za mnou. „U čerta!“ zvolal jsem a jal se ji hledati v záhonu zaprášených květin. „Kdo to byl?“ a více jsem ji ten večer nespatriil. Měl jsem tisíc chutí vypravovati tuto podivnou plesovou epizodu druhého dne svému příteli, leč on mne předešel.

„Nu, jak jsi se včera na Žofíně bavil? Nebyla tam žádná strašidla?“

„Ne,“ pravil jsem mrzutě a kousl se do pysku. Jaký to naivní člověk! Kolumbus znal taky jen starý svět, a přece tušil, ač od ostatních vysmíván, sám a sám...

Mechanicky následoval jsem ho na jeho každodenní promenádě. Ferdinandova třída byla plna obecenstva. Plyn hořel mdle v trojramenných kandelábrech a můj přítel stále jen pozdravoval. Nebavili mne ti lidé s různými pocity a náladami se zde procházející, škrobení hejsci, upjaté

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Fantomy***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.